

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 498/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Jaroslavou Krajčovičovou Šokovou, SNP 10, Hlohovec, proti postupu Okresného súdu Trnava (predtým Okresného súdu Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/57/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava [ďalej len „okresný súd“ (predtým Okresný súd Piešťany)] v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/57/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti (ale aj vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, pozn.) vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 1. júla 2019 proti žalovanému domáha nahradenia prejavu jeho vôle ako predávajúceho pri uzavretí kúpnej zmluvy pre porušenia jej predkupného práva.

3. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 403/2022-20 z 8. septembra 2022 (ďalej len „skorší nález“) rozhodol, že postupom Okresného súdu Piešťany v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadostučinenie v sume 1 000 eur, ako i náhradu trov konania.

4. Po právoplatnosti skoršieho nálezu (19. septembra 2022) podala sťažovateľka 9. marca 2023 v poradí druhú ústavnú sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 247/2023 z 10. mája 2023 tak, že ju odmietol, a to v časti pre jej neprípustnosť a z časti ako zjavne neopodstatnenú.

5. Podstatou tejto v poradí tretej ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že aj po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu naďalej dochádza k zbytočným prietahom zapríčineným okresným súdom. Od doručenia žaloby uplynuli 4 roky a okresný súd nielenže nerozhodol vo veci samej, ale nevykonal ani žiadny relevantný úkon smerujúci k rýchlemu prejednaniu veci. Sťažovateľka zdôrazňuje, že žiadnym úkonom neprispela k prietahom alebo spomaleniu postupu okresného súdu a prietahy v konaní sú spôsobené výlučne dlhodobou nečinnosťou okresného súdu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podľa čl. XI bodu 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovéj, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je opakované tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc z petitu tejto v poradí tretej ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľka namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní v podstate od začatia konania.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 195/07, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 486/2022).

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02, obdobne

rozsudok ESĽP zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00).

11. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci skorší nález v rovnakej záležitosti sťažovateľky, ktorý nadobudol právoplatnosť 19. septembra 2022. Keďže bol viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, ústavný súd musel konštatovať vo vzťahu k obdobiu, na ktoré dopadá skorší nález, že v tejto časti bola vec už ústavným súdom meritórne preskúmaná a skorší nález vo vzťahu k ním riešenému obdobiu predstavuje prekážku rozsúdenej veci. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 1 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Predmetom konania v posudzovanej veci je nahradenie prejavu pre porušenie predkupného práva, pričom ústavný súd už v skoršom náleze konštatoval, že ide o vec, ktorá patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd podotýka, že predmet sporu nie je časovo zvlášť prioritizovaný. V správaní sťažovateľky ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Sťažovateľka v napadnutom konaní vystupuje ako žalobkyňa, a preto je nepochybné, že výsledok sporu je pre ňu významný.

13. Keďže ústavný súd vo veci sťažovateľky rozhodol už skorším nálezom, posudzoval dĺžku konania od právoplatného nálezu ústavného súdu (19. septembra 2022), teda jeden rok. Zohľadnil aj skutočnosť, že sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť ústavnému súdu doručila 12. septembra 2023, t. j. po štyroch mesiacoch po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o jej v poradí druhej ústavnej sťažnosti, ktoré sa týkalo tej istej veci (bod 4 tohto uznesenia). Zo skutočnosti zistených dopytom na okresnom súde vyplýva, že v napadnutom konaní došlo v období po právoplatnosti skoršieho nálezu dvakrát k zmene zákonného sudcu (júl 2023, následne z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne, aj 7. septembra 2023). Aj z tohto dôvodu v čase predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti ešte termín pojednávania nebol nariadený. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní po nadobudnutí právoplatnosti skoršieho nálezu nie je optimálny. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022).

14. Ústavný súd pri posudzovaní veci neprehliadol celkovú dobu konania (vrátane obdobia pred skoršieho nálezu). Pre okresný súd však stále platí príkaz ústavného súdu stanovený skorším nálezom, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prierahov. Ústavný súd už v minulosti uviedol, že zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy. Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze (III. ÚS 54/2022, II. ÚS 191/2022).

15. Na základe uvedeného ústavný súd v okolnostiach prípadu nevyhodnotil dĺžku rozhodovania okresného súdu v období po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu za nezlučiteľnú s právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť

sťažovateľky v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

16. V súvislosti s právnym zastúpením sťažovateľky ústavný súd ešte podotýka, že na účely konania pred ústavným súdom ju nepovažoval za kvalifikovane právne zastúpenú advokátom, aj keď predložila „splnomocnenie“. Toto plnomocenstvo udelené 23. júna 2022 bolo priložené k predchádzajúcim ústavným sťažnostiam, o ktorých ústavný súd rozhodol (aj skorším nálezom, pozn.). Ústavný súd už v minulosti judikoval, že v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa ku každému návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom. Predloženie splnomocnenia súvisiace s vecou, o ktorej už ústavný súd konal a rozhodol, nespĺňa požiadavky naň kladené citovaným ustanovením a nie je spôsobilým založiť účinky začatia konania pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 50/02, III. ÚS 129/2017, II. ÚS 294/2019, II. ÚS 136/2023).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu